

Ścieżki kariery w zawodach prawniczych

Marzena Błaszczuk, Michał Zemelka

Redakcja: Martyna Bójko

1. Cel i zakres badania

Celem badania było stworzenie bazy pozwalającej odtworzyć i przeanalizować ścieżki zawodowe osób wykonujących zawody prawnicze oraz skalę przechodzenia między poszczególnymi profesjami, w szczególności między prokuraturą, adwokaturą, radcostwem prawnym, notariatem i sądownictwem.

Badanie ma umożliwić określenie, które ścieżki kariery występują najczęściej, które zawody są najbardziej otwarte na osoby z doświadczeniem w innych profesjach prawniczych, a także w jakim stopniu poszczególne grupy zawodowe rekrutują się z własnych, wewnętrznych ścieżek szkolenia i awansu.

Analiza obejmuje lata 2020–2025 i siedem grup zawodowych: adwokatów, radców prawnych, notariuszy, komorników, prokuratorów, sędziów oraz kandydatów przedstawianych przez Krajową Radę Sądownictwa do powołania na stanowisko sędziego. Dane zebraliśmy w naszym monitoringu.

W celu zebrania danych wysłano łącznie **7 pierwotnych wniosków o udostępnienie informacji publicznej**. Wszystkie zostały skierowane do właściwych instytucji **29 czerwca 2026 r.** Adresatami były: Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Izba Radców Prawnych, Krajowa Rada Notarialna, Krajowa Rada Komornicza, Ministerstwo Sprawiedliwości, Prokuratura Krajowa, Krajowa Rada Sądownictwa. W przypadku Krajowej Izby Radców Prawnych 30 czerwca 2026 r. wysłano dodatkową wiadomość dotyczącą wcześniej złożonego wniosku. Był to element dalszej korespondencji, niebędący odrębnym wnioskiem. Odpowiedzi instytucji napływały w lipcu 2026 r. Poszczególne organy przekazały dane w różnym zakresie i stopniu szczegółowości. Ponadto przeprowadzono 3 wywiady pogłębione z osobami, które zdecydowały się na zmianę ścieżki zawodowej w ramach zawodów prawniczych.

2. Charakter zgromadzonych danych

Analiza pokazuje znaczące różnice w sposobie ewidencjonowania wcześniejszej kariery prawników.

W przypadku sędziów dostępna jest informacja zarówno o liczbie powołań w poszczególnych latach, jak i — dla części osób — o zawodzie lub statusie bezpośrednio poprzedzającym

powołanie. Dane KRS pozwalają dodatkowo analizować liczbę osób przedstawionych Prezydentowi oraz wcześniejsze zawody części z nich. W przypadku prokuratorów dane są rozbite na lata i wcześniejsze zawody lub statusy. Inne źródła są mniej kompletne. Krajowa Rada Komornicza nie gromadzi danych o wcześniejszej karierze osób powoływanych na komorników, natomiast dane dotyczące adwokatów mają przede wszystkim charakter stanów liczebnych na koniec poszczególnych lat.

W konsekwencji porównania między zawodami wymagają ostrożności: „brak danych” nie powinien być utożsamiany z wartością zero, a nie wszystkie kategorie są identycznie definiowane przez poszczególne instytucje. Jeżeli nie zaznaczono inaczej, podawane dane pochodzą z [podsumowania przeprowadzonego monitoringu](#).

3. Powołania sędziów

W latach 2020–2025 Prezydent RP powołał **2387 sędziów sądów powszechnych**.

Rozkład w poszczególnych latach był jednak bardzo nierównomierny:

Rok	Liczba powołanych sędziów	Udział w powołaniach 2020–2025
2020	269	11,3%
2021	669	28,0%
2022	573	24,0%
2023	352	14,7%
2024	231	9,7%
2025	293	12,3%

Najbardziej wyróżnia się 2021 r., kiedy powołano 669 sędziów. Było to prawie 2,5 razy więcej niż w 2020 r. — wzrost rok do roku wyniósł około 149%.

Również 2022 r. był rokiem bardzo dużej liczby powołań: 573 osoby. Łącznie w samych latach 2021–2022 powołano 1242 sędziów, czyli 52% wszystkich sędziów powołanych w całym sześcioletnim okresie.

Po 2022 r. widoczny jest wyraźny spadek:

2023: 352 powołania,

2024: 231 powołań.

W 2024 r. liczba powołań była aż o około **65,5% niższa niż w rekordowym 2021 r.**

W 2025 r. nastąpiło umiarkowane odbicie — liczba powołań wzrosła z 231 do 293, czyli o około **27%**, ale nadal pozostawała znacznie poniżej poziomu z lat 2021–2022.

Dane wskazują więc na bardzo wyraźną koncentrację procesu powoływania sędziów w pierwszej części analizowanego okresu.

Podobną dynamikę widać w danych Krajowej Rady Sądownictwa dotyczących osób przedstawionych Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie na stanowisko sędziego.

Rok Liczba osób przedstawionych Prezydentowi

2020 345

2021 864

2022 489

2023 420

2024 252

2025 245

Ponownie zdecydowanie wyróżnia się **2021 r. – 864 osoby**. Stanowiły one około jednej trzeciej wszystkich 2615 kandydatek i kandydatów przedstawionych Prezydentowi w okresie 2020–2025.

W stosunku do 2020 r. liczba ta wzrosła w 2021 r. o około **150%**.

Następnie rozpoczął się trend spadkowy. Zarówno dane KRS, jak i dane dotyczące faktycznych powołań pokazują więc szczególnie wysoką aktywność w latach **2021-2022**, a następnie znaczące ograniczenie liczby nowych powołań i przedstawień.

Nie należy jednak bezpośrednio porównywać liczby kandydatów przedstawionych przez KRS w jednym roku z liczbą osób powołanych w tym samym okresie. Proces przedstawienia i powołania może przekraczać granice roku kalendarzowego, więc dane nie opisują dokładnie tych samych grup osób.

Skalę wzrostu z lat 2021–2022 dobrze pokazuje porównanie liczby powołań z wielkością całego korpusu sędziowskiego. Według GUS na koniec 2021 r. w sądach powszechnych zatrudnionych było 9156 sędziów, a na koniec 2022 r. – 9341, podczas gdy w tych latach odnotowano odpowiednio 669 i 573 powołania. Liczba powołań odpowiadała więc skali około 7,3% stanu zatrudnienia w 2021 r. i 6,1% w 2022 r., co potwierdza, że obserwowana kulminacja była znacząca także w odniesieniu do wielkości całego sądownictwa powszechnego.

4. Zmiany w strukturze zawodowej osób przedstawianych przez KRS

Dane KRS pokazują też, jak bardzo rok od roku zmienia się dotychczasowa droga zawodowa osób przedstawianych Prezydentowi. Udział asesorów sądowych wśród nich wynosił:

2020 – 14,3%,

2021 – 78,9%,

2022 – 39,4%,

2023 – 43,7%,

2024 – 68,5%,

2025 – 79,5%.

W 2021 i 2025 roku asesorzy zdecydowanie dominowali wśród osób, których wcześniejszy zawód udało się ustalić.

Z kolei w 2020, 2022 i 2023 r. relatywnie większe znaczenie miały osoby przechodzące z innych zawodów prawniczych. Przykładowo w 2022 r. wśród wskazanych kategorii znajdowało się:

69 asesorów,

58 adwokatów,

38 radców prawnych,

7 prokuratorów.

W 2025 r. proporcje były zupełnie inne:

147 asesorów,

19 adwokatów,

15 radców prawnych,

4 prokuratorów.

Może to wskazywać, że nie tylko liczba osób przechodzących do sądownictwa zmieniała się w czasie, lecz zmieniał się również **profil zawodowy osób przedstawianych do powołania**.

Trzeba jednak podkreślić, że zestawienie wcześniejszych zawodów obejmuje jedynie część wszystkich osób przedstawionych przez KRS.

5. Powołania sędziów według wcześniejszego zawodu

Dla całego okresu 2020–2025 dostępna jest informacja o bezpośrednio wcześniejszym zawodzie lub statusie 1068 osób powołanych na stanowisko sędziego.

Wcześniejszy status lub zawód	Liczba
asesor sądowy	714
adwokat	209
radca prawny	103
prokurator	32
notariusz	6
doktor habilitowany nauk prawnych	4
komornik sądowy	0

Największą grupę stanowili asesory sądowi – około dwóch trzecich osób należących do wskazanych kategorii.

Widać też wyraźny przepływ z wolnych zawodów prawniczych. W ciągu sześciu lat sędziami zostało 209 osób, które wcześniej wykonywały zawód adwokata, i 103 radców prawnych.

Przejścia z prokuratury były rzadsze – odnotowano 32 takie przypadki.

Dane Ministerstwa nie zawierają jednak rocznego rozbicia wcześniejszych zawodów, dlatego nie można ustalić, czy np. adwokaci lub prokuratorzy byli szczególnie licznie powoływani w którymś z konkretnych lat.

6. Prokuratura – wyraźny wzrost nominacji w latach 2024–2025

Dynamika nominacji prokuratorskich jest odmienna od tej obserwowanej w sądownictwie. W tabeli głównej Prokuratury Krajowej odnotowano:

Rok	Liczba nominacji
2020	123
2021	158

2022 128

2023 129

2024 205

2025 202

W latach 2020–2023 liczba nominacji była stosunkowo stabilna i mieściła się w przedziale od 123 do 158 rocznie. Wyraźna zmiana nastąpiła w **2024 r.**, kiedy liczba nominacji wzrosła ze 129 do 205. Oznacza to wzrost o około **59% rok do roku**. W 2025 r. liczba nominacji utrzymała się praktycznie na tym samym, bardzo wysokim poziomie – 202 osoby.

Łącznie w latach **2024–2025 odnotowano 407 nominacji**, co stanowi około **43% wszystkich 945 nominacji** uwzględnionych w tabeli głównej za cały okres 2020–2025.

7. Prokuratura ścieżką wewnętrzną

We wszystkich analizowanych latach w powołaniach na stanowiska prokuratora zdecydowanie dominowali asesorzy prokuratorscy.

Ich liczba wynosiła:

2020 – 115,

2021 – 152,

2022 – 126,

2023 – 127,

2024 – 198,

2025 – 189.

Stanowili oni od około 94% do ponad 98% nominacji w poszczególnych latach.

Wzrost liczby nominacji w 2024 r. wynika więc przede wszystkim ze zwiększonej liczby nominowanych asesorów prokuratorskich. Liczba ta wzrosła ze 127 w 2023 r. do 198 w 2024 r. Jednocześnie w 2025 r. pojawia się niewielka, ale zauważalna zmiana: **12 nominowanych osób było wcześniej adwokatami**. Była to najwyższa wartość w całym okresie.

Skalę nominacji warto odnieść do liczebności całej prokuratury. Według danych GUS liczba zatrudnionych prokuratorów pozostawała w badanym okresie stosunkowo stabilna: wynosiła 5831 w 2020 r., 5882 w 2021 r., 5907 w 2022 r., 5863 w 2023 r. i 5879 w 2024 r. Oznacza to, że 205 nominacji odnotowanych w 2024 r. odpowiadało liczbie równej około 3,5% ówczesnego stanu zatrudnienia prokuratorów, podczas gdy w latach 2020–2023 analogiczna relacja wynosiła około 2–2,7%. Jednocześnie wzrost liczby nominacji nie przełożył się na porównywalny wzrost całkowitej liczby prokuratorów – między końcem 2023 a końcem 2024 r. stan zatrudnienia zwiększył się jedynie z 5863 do 5879 osób. Wskazuje to, że nominacje należy interpretować nie jako prosty przyrost liczebności prokuratury, lecz przede wszystkim jako element wymiany i uzupełniania kadr, w tym przechodzenia asesorów na stanowiska prokuratorskie.

8. Notariat – bardziej stabilna liczba powołań

Liczba powoływanych notariuszy była znacznie bardziej stabilna niż liczba nowych sędziów czy nominacji prokuratorskich.

Rok Liczba powołanych notariuszy

2020 171

2021 197

2022 178

2023 190

2024 209

2025 168

Najwięcej notariuszy powołano w **2024 r. – 209 osób**, a najmniej w **2025 r. – 168 osób**.

Po wzroście z 190 w 2023 r. do 209 w 2024 r. nastąpił w 2025 r. spadek o około **20%**. Wśród wskazanych wcześniejszych profesji najczęściej pojawiają się radcowie prawni i adwokaci. Szczególnie wyróżnia się 2021 r., kiedy odnotowano m.in. 18 radców prawnych i 10 adwokatów powołanych później na notariuszy.

Skalę powołań notariuszy warto odnieść do liczebności całego zawodu. Według danych Krajowej Rady Notarialnej liczba notariuszy prowadzących kancelarie systematycznie rosła: z 3806 w 2021 r. przez 3949 w 2022 r., 4083 w 2023 r., 4214 w 2024 r. do 4297 w 2025 r. Roczna liczba powołań odpowiadała mniej więcej 4–5% liczby czynnych notariuszy – przykładowo 197 powołań w 2021 r. stanowiło około 5,2% ówczesnego stanu, a 209 powołań w 2024 r. około 5,0%. Jednocześnie liczba notariuszy prowadzących kancelarie zwiększyła się między 2021 a 2025 r. o 491 osób, podczas gdy w tym samym okresie dokonano łącznie 942 powołań, co pokazuje, że liczby powołań nie można utożsamiać z przyrostem liczebności zawodu. Dane Krajowej Rady Notarialnej wskazują ponadto na znaczącą skalę mobilności zawodowej: w 2021 r. 838 notariuszy (21,7%) prowadzących kancelarie trafiło do zawodu bez odbycia aplikacji notarialnej po wcześniejszej pracy w innych zawodach prawniczych, w 2022 r. było to 834 osoby (21,12%), w 2023 r. – 815 (19,80%), a w 2024 r. – 790 (18,45%). Oznacza to, że około jedna piąta czynnych notariuszy w pierwszej części badanego okresu posiadała wcześniejsze doświadczenie w innych zawodach prawniczych, choć udział tej grupy stopniowo malał.

9. Rośnie liczba adwokatów

Dane o adwokatach to stany na koniec roku. Widać w nich bardzo regularny wzrost liczebności grupy.

Łączna liczba adwokatów wzrosła z 24 336 w 2020 r. do 29 506 w 2025 r. Oznacza to wzrost o **5170 osób, czyli około 21% w ciągu pięciu lat**. Wzrost występował w każdym kolejnym roku, bez okresu spadku. Jednocześnie szybciej rosła grupa adwokatów niewykonujących zawodu. Ich liczba zwiększyła się z 4459 do 5880, czyli o około **32%**. Liczba adwokatów wykonujących zawód zwiększyła się w tym czasie o około **19%**.

W rezultacie udział osób niewykonujących zawodu wzrósł z około 18,3% wszystkich adwokatów w 2020 r. do około 19,9% w 2025 r.

10. Radcy prawni

Dla lat 2021–2025 dostępne są dane dotyczące ogólnej liczby wpisów na listę radców prawnych:

2021 – 2370,

2022 – 2100,

2023 – 2022,

2024 – 1949,

2025 – 2364.

Między 2021 a 2024 r. można zaobserwować systematyczny spadek liczby wpisów (o około **18%**). W **2025 r. nastąpiło natomiast bardzo wyraźne odbicie** – liczba wpisów wzrosła z 1949 do 2364, czyli o ponad **21%**, osiągając niemal dokładnie poziom z 2021 r.

Bardzo wyraźna różnica dotyczy wpisów na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych, czyli kategorii obejmującej osoby z wcześniejszym doświadczeniem w innych zawodach lub na wskazanych stanowiskach.

W 2020 r. w analizowanych kategoriach odnotowano:

463 adwokatów,

48 sędziów,

39 prokuratorów,

8 notariuszy.

Łącznie daje to **558 osób**.

W kolejnych latach analogiczna liczba była zdecydowanie niższa:

2021 – 193,

2022 – 191,

2023 – 210,

2024 – 238,

2025 – 229.

Sam 2020 r. odpowiada więc za około **34,5% wszystkich 1619 przypadków** należących do tych kategorii w całym sześcioletnim okresie.

Skalę nowych wpisów warto odnieść do ogólnej liczby radców prawnych. Według danych opublikowanych przez Krajową Izbę Radców Prawnych liczba radców prawnych wpisanych na listy systematycznie rosła: z 50 079 w 2021 r. przez 51 669 w 2022 r., 53 202 w 2023 r., 54 964 w 2024 r. do 56 415 w 2025 r. Oznacza to wzrost o około 12,7% w ciągu czterech lat, mimo że liczba nowych wpisów spadała między 2021 a 2024 r. Roczne wpisy odpowiadały przy tym skali około 3,5–4,7% ogólnej liczby radców prawnych: 2370 wpisów w 2021 r. stanowiło około 4,7% ówczesnego stanu, 1949 wpisów w 2024 r. około 3,5%, a 2364 wpisy w 2025 r. około 4,2%. Dane pokazują więc, że spadek liczby nowych wpisów w latach 2021–2024 nie oznaczał kurczenia się zawodu — ogólna liczba radców prawnych nadal rosła.

11. Podsumowanie wywiadów

Wywiady przeprowadzone z trzema osobami wykonującymi zawody prawnicze pokazują, że ścieżki kariery nie zawsze przebiegają zgodnie z tradycyjnym, z góry zaplanowanym modelem, a na ich przebieg wpływają zarówno pojawiające się możliwości, jak i ograniczenia instytucjonalne. Rozmówcy rozważali zmianę zawodu lub pracodawcy głównie z powodu rutyny, wieloletniego tkwienia na tym samym etapie kariery oraz braku perspektyw awansu — szczególnie w prokuraturze. Sama zmiana profesji była postrzegana jako możliwa, lecz wymagająca dostosowania do innego modelu pracy: trudności wiązały się zarówno z formalnymi procedurami, takimi jak oczekiwanie na uchwałę, wpis na listę zawodową czy udział w konkursie na stanowisko sędziowskie, jak i ze zmianą codziennych nawyków, godzin pracy oraz poziomu stabilności zawodowej. Jednocześnie doświadczenie zdobyte w poprzedniej profesji oceniano jako istotny zasób, zwłaszcza ze względu na lepsze rozumienie sposobu działania innych uczestników postępowania, organizacji pracy oraz perspektywy „drugiej strony”. Rozmówcy postrzegali poszczególne zawody prawnicze raczej jako odrębne i nie w pełni przenikalne środowiska, przy czym bariery miały nie tylko charakter formalny, lecz także mentalny i kulturowy, związany z koniecznością przystosowania się do innej roli zawodowej. Obowiązujące przepisy oceniano generalnie jako umożliwiające mobilność, choć brak automatyzmu — szczególnie przy przejściu do zawodu sędziego — oraz konieczność udziału w procedurach konkursowych mogą stanowić realną barierę. Zwracano również uwagę, że zmiana zawodu jest łatwiejsza na wcześniejszym etapie kariery, natomiast wraz z upływem czasu wiąże się z większym ryzykiem i wymaga bardziej świadomej decyzji.

12. Wnioski

Analiza danych rocznych ujawnia kilka wyraźnych wzorców.

Najsilniejsza fala powołań sędziowskich przypadła na **2021–2022**. W ciągu tych dwóch lat powołano ponad połowę wszystkich sędziów z badanego sześcioletniego okresu. Dane KRS pokazują analogicznie wyjątkowo wysoką liczbę osób przedstawionych Prezydentowi przede wszystkim w 2021 r.

Inną dynamikę widać w prokuraturze. Do 2023 r. liczba nominacji pozostawała stosunkowo stabilna, a następnie w **2024 r. wzrosła o blisko 60%** i utrzymała się na podobnym poziomie w 2025 r.

Notariat charakteryzował się znacznie większą stabilnością, bez gwałtownych zmian rocznych.

Wśród radców prawnych zwracają uwagę dwa zjawiska: bardzo wysoka liczba przejść z innych profesji w 2020 r. oraz odbicie ogólnej liczby wpisów na listę w 2025 r. po kilku kolejnych latach spadku.

W adwokaturze widoczny jest natomiast stały, regularny wzrost liczebności całej grupy w latach 2020–2025.

Dane wskazują więc, że mobilność i liczebność zawodów prawniczych nie zmieniały się równomiernie. Poszczególne profesje mają odmienne cykle: 2021–2022 były szczególne dla sądownictwa, 2024–2025 dla prokuratury, natomiast 2020 r. wyróżnia się w danych dotyczących przechodzenia do radcostwa prawnego.

Dane wskazują na wyraźną zbieżność między zmianami tempa nominacji a przebiegiem kryzysu praworządności, szczególnie w odniesieniu do sądownictwa. W latach 2021–2022, gdy status Krajowej Rady Sądownictwa i procedura powoływania sędziów należały już do głównych problemów wskazywanych przez Komisję Europejską, odnotowano jednocześnie najwyższą liczbę powołań sędziowskich w całym analizowanym okresie. Na kulminację tę nakładał się wyraźny efekt kohorty asesorskiej: w 2021 r. KRS rozpatrzyła 334 postępowania dotyczące przekształcenia stanowiska asesora sądu rejonowego w stanowisko sędziowskie, a w 333 przypadkach kandydatura została zaopiniowana pozytywnie. Po 2023 r. liczba nowych powołań wyraźnie spadła; jednocześnie Komisja Europejska odnotowała, że Minister Sprawiedliwości zaprzestał publikowania informacji o części wolnych stanowisk w sądach powszechnych, uzasadniając to potrzebą niedopuszczenia do pogłębiania niepewności prawnej przy utrzymujących się zastrzeżeniach dotyczących niezależności KRS. W prokuraturze widoczny jest odmienny trend: wzrost liczby nominacji w latach 2024–2025 zbiegł się z reorganizacją i zmianami kadrowymi w prokuraturze oraz z dojrzewaniem kolejnych dużych roczników asesorów prokuratorskich — przykładowo w 2023 r. absolwenci KSSiP wybrali 148 stanowisk asesorskich. Zależności te nie dowodzą prostego związku przyczynowego, ale wskazują, że tempo obsadzania stanowisk było kształtowane równocześnie przez cykle asesorskie oraz zmiany instytucjonalne związane z kryzysem praworządności i działaniami podejmowanymi w odpowiedzi na niego. Dane pokazują więc, że dynamika karier prawniczych jest kształtowana nie tylko przez indywidualne decyzje zawodowe, ale również przez konstrukcję ścieżek awansu i bieżące uwarunkowania instytucjonalne.